

Juni
2021

Nyt om de gymnasiale uddannelser #3

Indhold

1. Velkommen til BUVM's nyhedsbrev om de gymnasiale uddannelser!
2. Ny aftale om fagligt løft
3. Nyt materiale om fagligt efterslæb og elevtrivsel samt digitale gæstelærerforløb
4. FIP-kurser
5. SIP-konferencer med arbejdstitlen "Den fællesskabende skole"
6. De gymnasiale læringskonsulenter afholder næste runde implementeringsnetværk
7. Nyt om pædagogikum: undervisningskompetence i bioteknologi og nye spørgsmål/svar
8. Fremdrift i implementeringen af gymnasireformen
9. Rejsepuljen til Færøerne og Grønland 2021-2023
10. Ny evaluering af SPS viser positive effekter for eleverne
11. Hjælpebidler bevilget gennem SPS-ordningen kan medbringes til ny uddannelse
12. Nye gymnasiesider på uddannelsesstatistik.dk
13. Fortællinger fra gymnasiet: Erfaringer fra COVID-19

1. Velkommen til BUVM's nyhedsbrev om de gymnasiale uddannelser!

Dette skoleår bød igen på andre betingelser end ventet ved årets start, både for lærere, ledelser og elever. Der er ydet en meget stor indsats af alle ude omkring på institutionerne med nødundervisning, superviserede selvtest, løbende justeringer af forholdsregler med afstand, lokale nedlukninger etc. Tak for denne indsats og for det gode samarbejde herom i årets løb. Næste skoleår byder efter alt at dømmes - og heldigvis for det! - på en tilbagevenden til mere normale tilstande. Men først en rigtig god sommerferie, når I kommer dertil!

Du kan få Nyt om de gymnasiale uddannelser direkte i din mail-postkasse ved at tilmelde dig [BUVM's nyhedsbrev på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside \(uvm.dk\)](#). Hvis du vælger nyhedskategorien "Uddannelser til unge", vil du modtage Nyt om de gymnasiale uddannelser, som udkommer cirka hver tredje måned. Nyt om de gymnasiale uddannelser udsendes af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK).

[Du kan få mere information om COVID-19 på ministeriets hjemmeside, hvor du også finder spørgsmål/svar om COVID-19-situationen \(uvm.dk\)](#). Ministeriet udsender desuden løbende nyhedsbreve om, hvordan institutionerne skal forholde sig til COVID-19.

2. Ny aftale om fagligt løft

På trods af, at alle elever er tilbage i klasselokalerne, og der gøres en stor indsats for at få en god afslutning på skoleåret, er der for nogle elever stadig et fagligt efterslæb, der rækker ind i det kommende skoleår.

Der er derfor indgået en ny politisk aftale, som blandt andet rummer udvidede frihedsgrader til institutionerne i skoleåret 2021/22, et tilskud til Danske Skoleelever og elevorganisationerne på ungdoms-

uddannelserne på 10 mio. kr. samt en ramme til fagligt løft på de gymnasiale uddannelser på 15 mio. kr. Med aftalen forlænges også institutionernes frist for at anvende tilskuddet fra februaraftalen til udgangen af 2021.

Frihedsgraderne på det gymnasiale område består i muligheden for at flytte timer i de obligatoriske fag, der skal indgå i grundforløbet, som fx engelsk og samfundsfag, til et senere tidspunkt. Dermed kan der prioriteres mellem fagene i forhold til elevernes behov for at sikre ekstra undervisning med et fagligt løft i de fag, hvor det lokalt vurderes nødvendigt. Der vil kunne anvendes timer fra elevernes individuelle timepulje, hvormed timerne til det faglige løft supplerer de enkelte fags samlede timetal. Anvendelse af timer fra timepuljen giver også mulighed for en ekstra indsats for nye elever på den to-årige hf.

Børne- og Undervisningsministeriet vil snarest muligt udsende en vejledning med eksempler på en mulig struktur for grundforløbet og anvendelsen af timepuljen til et fagligt løft af nye elever. [Foreløbig kan du læse mere om aftalen på uvm.dk.](#)

3. Nyt materiale om fagligt efterslæb og elevtrivsel samt digitale gæstelærerforløb

Som opfølgning på webinar om forebyggelse af mistrivsel, afholdt den 22. april 2021, er der udarbejdet en artikel med de væsentligste pointer fra oplægsholderne, herunder organisatoriske overvejelser og eksempler på praktiske tiltag. [Du finder artiklen på uvm.dk.](#)

Der er også lanceret et [digitalt gæstelærerforløb om digital dannelse og distraktion](#) rettet mod elever i de gymnasiale uddannelser, og [flere forløb til de gymnasiale uddannelser følger snart på emu.dk.](#)

4. FIP-kurser

Der har igen i år være stor tilslutning til FIP-kurserne. På trods af at næsten alle FIP-kurser grundet corona blev omlagt til virtuel afholdelse, var deltagerantallet 4755 lærere på 125 kurser.

FIP-kurserne har siden 2017 fokuseret på de centrale reformelementer. Den 4. delrapport fra januar 2020 fra følgeforskningsprogrammet til gymnasireformen viste, at der stadig var udfordringer med elevernes skriftlige kompetencer. Derfor var der på både SIP- og FIP-kurserne et særligt fokus på dette tema i skoleåret 20/21. Ud over de skriftlige kompetencer var der også på FIP og SIP fokus på elevernes mundtlige kompetencer, da ikke alle fag har et særligt fokus på skriftlighed.

Af de fire nye kompetenceområder: digitale, innovative, globale og karrielæring, som kom ind med reformen i 2017, har elevernes globale kompetencer endnu ikke været omdrejningspunkt på FIP-kurserne. Samtidig nævnes det i den femte delrapport fra marts 2021 som et område, skolerne med fordel kan have øget fokus på. Derfor sætter

FIP i 21/22 fokus på elevernes globale kompetencer i fagene. Derudover vil den enkelte fagkonsulent vurdere, hvilke andre relevante fokuspunkter i faget, der tages op på kurserne.

Det vil være muligt at tilmelde sig FIP-kurserne inden sommerferien via GL-E. Kursusgebyret for FIP-kurserne 21/22 er 650 kr.

Afprøvning af nyt FIP-koncept

Som noget nyt udbyder en række fag, herunder matematik, historie og religion, fra næste skoleår 21/22 et udvidet FIP-koncept, der lægger op til at arbejde med faglig udvikling i praksis ude på skolerne. Konceptet består af den ordinære FIP-kursusdag samt mulighed for derudover at tilmelde sig et kort virtuelt sparringsmøde samt en opfølgende kort præsentationsdag.

Som en del af de ordinære FIP-kurser i de udvalgte fag vil lærerne få mulighed for at vælge workshops, der lægger op til et fagligt udviklingsarbejde inden for bestemte områder af faget. Hensigten er, at de enkelte workshops sætter fokus på områder i faget, hvor det er relevant at arbejde med ny didaktisk inspiration, alternativ tilrettelæggelse osv. Den enkelte lærer vælger selv sit fokusområde. Hvis læreren vælger denne model, vil der som en del af det faglige udviklingsarbejde være planlagt et virtuelt sparringsmøde i løbet af vinteren og et kort fysisk møde i foråret, hvor de enkelte lærere kan præsentere de projekter, som de har valgt at arbejde med.

Der er stadig mulighed for i de ovenstående fag blot at tilmelde sig det ordinære FIP-kursus. Der er fastsat en forøget brugerbetaling ved tilmelding til de faglige udviklingsprojekter i forlængelse af FIP-kurserne på 250 kr. Det vil være muligt at tilmelde sig det forlængede forløb både før og efter deltagelse på det ordinære FIP-kursus.

5. SIP-konferencer med arbejdstitlen "Den fællesskabende skole"

De årlige SIP-konferencer vil i 2021 blive afholdt i oktober-november tre forskellige steder i landet, foruden at der vil blive afholdt en virtuel konference, som vil dække samme tema.

Temaet for årets konferencer vil være *Den fællesskabende skole*, hvor vi bl.a. vil sætte fokus på fællesskabets betydning i en (post)Corona-tid, fællesskabets muligheder og begrænsninger og give inspiration til at arbejde med skolens fællesskaber. Nærmere information følger i begyndelsen af det kommende skoleår.

6. De gymnasiale læringskonsulenter afholder næste runde implementeringsnetværk

De gymnasiale læringskonsulenter har netop opdateret og udvidet de mere end 27 skolenetværk for ledere og særlige ressourcepersoner på de gymnasiale uddannelser.

Det forventes, at de næste netværksmøder afholdes i september 2021, hvor temaet er status på skolernes arbejde med de tværgående kompetencer, innovation, karrierelæring, det globale og det digitale. Derudover vil der på netværksmøderne også være mulighed for at drøfte andre aktuelle udfordringer på skolerne, f.eks. i forbindelse med opstart af skoleåret.

Ved evt. spørgsmål eller interesse for ny deltagelse i netværk, kan du henvende dig til læringskonsulent Erwin Christensen, E-mail: Erwin.Christensen@stukuvn.dk eller på tlf. 23284927.

7. Nyt om pædagogikum: undervisningskompetence i bioteknologi og nye spørgsmål/svar

Lærere med pædagogikum i både biologi og kemi har som bekendt også undervisningskompetence i bioteknologi på stx. Disse lærere har i deres pædagogikumforløb deltaget i de fagdidaktiske moduler i hhv. biologi og kemi. Nu tilbydes de en mulighed for at deltage i det fagdidaktiske modul i bioteknologi som et tredages efteruddannelseskursus, så længe der er ledige pladser. Denne ordning gælder for skoleårene 2021/22 og 2022/23. Der vil snarest blive sendt brev til alle almen-gymnasiale institutioner med yderligere oplysninger herom.

Pædagogikumsiden på uvm.dk indeholder en række spørgsmål/svar om pædagogikum. Denne del af siden er netop blevet opdateret med oplysninger om bl.a. strukturen på den teoretiske del af pædagogikum, faglig kompetence, pædagogikumforløb med flere fag, det fagdidaktiske projekt mv. [Du kan læse spørgsmål/svar på siden Om pædagogikum | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\).](#)

8. Fremdrift i implementeringen af gymnasireformen

Den femte delrapport i følgeforskningsprogrammet til gymnasireformen er nu offentliggjort.

Rapporten viser, at der på tværs af de fire gymnasiale uddannelser generelt er fremdrift i arbejdet med at implementere gymnasireformen. Evalueringen viser dog samtidig, at der er specifikke udfordringer, bl.a. i forhold til arbejdet med at integrere virkelighedsnære problemstillinger og sikre fagligt samspil i undervisningen på hf. På de treårige uddannelser er der udfordringer med at nå igennem alle de faglige aktiviteter og det faglige stof, som eleverne skal i løbet af grundforløbet.

Evalueringen viser, at der generelt er et højt trivselsniveau både før og efter reformen, hvor hf-eleverne dog i gennemsnit trives mindre godt end eleverne på de treårige uddannelser.

Rapporten gør særligt status på arbejdet med indsatserne til styrkelse af elevernes skriftlige kompetencer. Resultaterne om skriftlighed viser bl.a., at eleverne på stx, hhx og hf i

gennemsnit opnåede højere karakterer i de større skriftlige opgaver i 2020 end i de foregående år. Dette kan indikere, at de nye rammer for de større skriftlige opgaver bidrager til at styrke elevernes kompetencer til at skrive opgaverne. Resultatet bør dog læses med forbehold for, at de kan være påvirket af COVID-19-foranstaltningerne i 2020, samt at evalueringsformen i de større skriftlige opgaver har ændret sig på de treårige gymnasiale uddannelser.

Resultaterne om skriftlighed viser også, at der efter et tidligere dyk nu generelt er fremdrift i arbejdet med at styrke elevernes skriftlige kompetencer. Både lærere og elever giver udtryk for, at lærernes fokus på skriftlighed nu er på samme, relativt høje niveau som før reformen på alle fire gymnasiale uddannelser.

Den sjette og sidste rapport i gymnasireformens følgeforskning forventes at udkomme i starten af 2022.

[5. delrapport er tilgængelig på \[emu.dk\]\(http://emu.dk\) \(pdf\)](#)

[Du kan læse mere om følgeforskningsprogrammet på \[uvm.dk\]\(http://uvm.dk\).](#)

9. Rejsepuljen til Færøerne og Grønland 2021-2023

Rejsepuljen til Færøerne og Grønland 2021-2023 er nu åben for nye ansøgninger. Puljens formål er at give tilskud til, at flere studieture på ungdomsuddannelserne og FGU går til Færøerne og Grønland og skal dermed være med til at øge danske elevers kendskab til klima, historie, kultur, sprog, samfundsforhold og natur i de øvrige dele af rigsfællesskabet.

Der er i alt 4 mio. kr. til fordeling i årets pulje til brug for en rejse i skoleåret 2021/22 eller 2022/23.

Puljen kan søges af offentlige institutioner, der udbyder gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser eller forberedende grunduddannelser (FGU).

Hvis der ansøges om flere midler end der er til rådighed i puljen, vil ansøgninger fra ansøgere, der ikke tidligere har modtaget tilskud fra puljen, få højere vægt ved den samlede prioritering af ansøgningerne.

Frist for at indsende ansøgning er d. 2. september 2021 kl. 13.00.

[Du kan læse mere om puljen og finde materialer til brug for ansøgningen på \[uvm.dk\]\(http://uvm.dk\).](#)

10. Ny evaluering af SPS viser positive effekter for eleverne

Elever med ordblindhed og psykiske funktionsnedsættelser (som f.eks. autisme og ADHD) har et stort udbytte af den specialpædagogisk støtte (SPS). Støtten bidrager til at hæve elevernes faglige niveau og mindsker frafald. Det viser en ny evaluering af SPS-ordningen på ungdomsuddannelserne, der er gennemført af Danmarks Evalueringsinstitut

(EVA) i perioden fra 2018-2021. Evalueringen viser, at SPS i vid udstrækning bidrager til, at elever med funktionsnedsættelser kan uddanne sig på lige fod med andre. Elever, der modtager SPS, opbygger bl.a. kompetencer til selvstændigt og fremadrettet at løse egne udfordringer både i deres videre uddannelse og i andre sammenhænge.

[Hent virkningsevalueringen af SPS-ordningen her](#)

11. Hjælpe midler bevilget gennem SPS-ordningen kan medbringes til ny uddannelse

Husk, at elever kan medbringe hjælpemidler, der er bevilget gennem SPS-ordningen, til andre uddannelser, der er omfattet af SPS-ordningen. Et hjælpemiddel kan f.eks. være kompenserende læse- og skriveteknologi til ordblinde elever eller høreteknisk udstyr til hørehæmmede elever.

Som afgivende uddannelsesinstitution er det derfor vigtigt, at I vejleder eleverne om denne mulighed. Det kan f.eks. være aktuelt for en gymnasieelev, der skal fortsætte på en videregående uddannelse.

Hvis institutionen modtager elever, der har hjælpemidler fra tidligere uddannelsessteder, skal den SPS-ansvarlige indsende en ansøgning til STUK om at få overflyttet hjæl-

pemidlet til det nye uddannelsessted.

[Læs mere om administration af hjælpemidler på spsu.dk.](#)

12. Nye gymnasiesider på uddannelsesstatistik.dk

Med en ny funktionalitet på uddannelsesstatistik.dk, kaldet gymnasiesider, er det nu blevet lettere at finde relevante nøgletal for et specifikt gymnasium. STIL har udarbejdet en gymnasieside for alle gymnasiale afdelinger, som har bestand i det igangværende skoleår.

Alle institutioner har modtaget en mail med direkte link til gymnasiesiden, men det er på uddannelsesstatistik.dk også muligt at søge den frem i søgefeltet øverst. Søg blot på navnet på den ønskede institution. Der er lavet en visning pr. gymnasial afdeling og uddannelse. Det vil sige, at hvis I har flere afdelinger og/eller gymnasiale uddannelser, er der en visning pr. afdeling og uddannelse.

Når man klikker på det direkte link, eller vælger ud fra søgeresultater i søgefeltet, kommer man direkte til gymnasiets overblikvisning. På gymnasiesiden fremgår opdaterede centrale nøgletal, samt et link til institutionens egen hjemmeside, som den er angivet i institutionsregisteret.

Fortællinger fra gymnasiet: Erfaringer med nye gymnasiale fag

Mette Tangaa-Andersen, underviser i billedkunst (samt design, engelsk og dansk) ved Christianshavns Gymnasium

Hvilken betydning har den virtuelle undervisning haft for din undervisning?

Billedkunst opfattes traditionelt som et værkstedsfag, og umiddelbart så jeg den virtuelle omlægning som en stor udfordring. Nedlukningen betød, at jeg som så mange andre selv måtte finde nye didaktiske veje. Det endte heldigvis med at gå langt bedre, end jeg havde frygtet. Et eksempel på et ukonventionelt tiltag er, at vi udleverede en "to-go-bag" med materialer til en stor Corona-malericollage, som alle billedkunst-eleverne bidrog til ved at male hver deres værk derhjemme, så de var sammen om noget, selvom de var isolerede fra hinanden.

De virtuelle opgaver, jeg har stillet eleverne, har generelt været meget lidt virtuelle og i stedet vendt mod den faktiske omverden. For at afhjælpe oplevelsen af magtesløshed og isolation (og den medfølgende nedtrykthed, en del gav udtryk for) sendte jeg ofte eleverne ud af værelserne for at registrere virkeligheden ved at fotografere, tegne, tage aftryk, indsamle osv.

Det faktum, at man taber nogle elevtyper hurtigere i den virtuelle undervisning, hvis det bliver for monotont, har betydet, at jeg valgte at lytte mere og holde færre læreroplæg. Alt hvad jeg har lavet i den virtuelle undervisning, har taget udgangspunkt i elevernes generelle velbefindende i en udfordrende situation, for hvis de har det dårligt, er de naturligvis ikke spor læringsparate. Det har eleverne reageret positivt på, ikke mindst i forbindelse med to-go-skoleprojektet, hvor de oplevede, at skolen udviste forståelse for både de praktiske og de emotionelle udfordringer ved nedlukningen.

Billedkunst udfordrer nogle andre kompetencer og evner end de fleste andre fag, og det har der været øget behov for i de virtuelle undervisningsperioder. Faget har for mange fungeret som et velkomment afbræk fra de

mere boglige fag – og der er heldigvis masser af muligheder for at være kreativt udforskende i verden uden at være fysisk til stede i samme rum.

Hvilke erfaringer tager du med videre?

Jeg er blevet styrket i min anvendelse af vores elektroniske platform, hvor eleverne udarbejder deres portfolio og deler deres afprøvningsmateriale hele året, fordi jeg nu har vænnet mig til at bruge den som udgangspunkt for den fælles gennemgang. Det betyder, at eleverne også får en styrket portfolio-praksis, så det vil jeg fortsætte med på tavlen i klasselokalet.

Paradoksalt nok har jeg, fordi det har været absolut nødvendigt at udvise omsorg, i den virtuelle tid lært mine elever bedre at kende, og jeg har ladet dem møde mig som menneske i højere grad end tidligere, hvor fagligheden nok har fyldt mest i min professionelle selvforståelse. Det er tydeligt, at eleverne reagerer positivt i undervisningen, når jeg i højere grad er bevidst om at sætte farten og forventningerne efter både deres og min dagsform!

Jeg har fået endnu mere mod på at sende mine elever ud og interagere med verden uden for klasserummet. Vi skal helt sikkert lave mange flere af de kreative opgaver, hvor eleverne i højere grad anvender deres analytiske kompetencer til selv at producere – hvad enten det er skulpturforslag til byrummet, podcasts om forskellige emner, fotoserier med tilhørende genrettekster eller andet. Vi skal ikke glemme, at skolehverdagen fra 8 til 15.30 også kan føles ensformig og lang på skolens grund.

Stefan Emil Søltoft, underviser i erhvervsjura og virksomhedsøkonomi, Niels Brock

Hvilken betydning har den virtuelle undervisning haft for din undervisning?

Under den virtuelle undervisning har jeg oplevet en tydeligt faldende motivation hos eleverne, og efter min vurdering har særligt de fagligt svage elever haft sværere ved at motivere sig til aktiv deltagelse.

Det oplever jeg blandt andet som resultat af, at virtuel undervisning udfordrer lærer-elev-relationen, der ellers er en motivationsfaktor hos mange elever. Derudover gør den virtuelle undervisning det sværere at bevare fornemmelsen for den enkelte elevs faglige niveau og udvikling – også forud for de kommende eksaminer.

Hvilke erfaringer tager du med videre?

Særligt tager jeg erfaringer med om elevernes behov for struktur. Dels udfordrer virtuel undervisning adskillelsen mellem skole- og fritid og den daglige skoledags-struktur, men også i de enkelte undervisningsmoduler, hvor der er behov for klar rammesætning, tydelig forventningsafstemning og gerne nogle produktkrav til undervisningen eller andet forpligtende.

Desuden tager jeg erfaringer med videre om forskellene på virtuel undervisning af elever som jeg kender fra fysisk undervisning kontra elever, jeg ikke kender på forhånd.